

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

FAKULTET WOJSK LOTNICZYCH I OPL OK
KATEDRA ZAOPATRZENIA LOTNICZO-TECHNICZNEGO

TAJNE

Egz. Nr.....

kpt. dypl. BEDELEK

**Temat: TREŚĆ TAKTYKI TYŁÓW WOJSK LOTNICZYCH,
METODY I FORMY JEJ STUDIOW**

(Skrypt wykładu)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. K. Swierczewskiego

26671

Nr 26671

REMBERTÓW

GRUDZIEŃ

1959

15

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

FAKULTET WOJSK LOTNICZYCH I OPL OK
KATEDRA ZAOPATRZENIA LOTNICZO-TECHNICZNEGO

TAJNE

Egz. Nr..... 3

kpt. dypl. BEDEŁEK

**Temat: TREŚĆ TAKTYKI TYŁÓW WOJSK LOTNICZYCH,
METODY I FORMY JEJ STUDIOW**

(Skrypt wykładu)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI KATEDRY
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

Nr 26671

26671

REMBERTÓW

GRUDZIEŃ

1959

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA WOJSK LOTNICZYCH I OPL OK
KATEDRA ZAOPATRZENIA LOTNICZO-TECHNICZNEGO

Egz. nr ... 2

"ZATWIERDZAM"
ZASTĘPCA KOMENDANTA
FAKULTETU WOJSK LOTNICZYCH I OPL OK
do spraw naukowych

Przeklas. dost 12357 R

płk dypl. Jan UCHANSKI

*Materiał ogólnowo mianowany.
Może być wykorzystany przez
we władz pow. przy opracowywaniu
nowych materiałów szkoleniowych
z dziedz. tył. Wlot.*

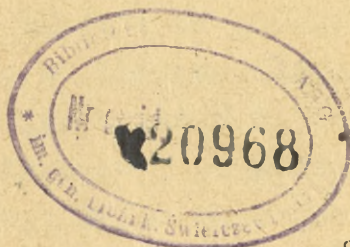
Dnia 12.1959 r.

Szef Katedry ZHL

*płk. dypl. F. Kobrowicz
u 14 w. w. w. 1363c.*

kpt. dypl. Władysław B. DELEK

"WRESC TAKTYKI TYŁOW WOJSK LOTNICZYCH, METODY
I FORMY JEJ STUDIOW".

SPRAWDZIŁ
SZEFA KATEDRY ZAOPATRZENIA
LOTNICZO-TECHNICZNEGO

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO p.c. ppłk PODGORSKI
im. gen. broni K. Swierczewskiego
Nr 26671

REMBERTOW

GRUDZIEŃ

1959 r.

T r e ś ć :

- I. Wstęp.
- II. Treść i zadania taktyki tyłów wojsk lotniczych.
- III. Metody i formy studiowania taktyki tyłów wojsk lotniczych.

I. W S T U P.

Współczesne prowadzenie działań wojennych charakteryzuje się masowym udziałem sił ludzkich z zastosowaniem olbrzymiej ilości różnorodnej, nowoczesnej techniki wojennej, będącej na wyposażeniu różnych rodzajów wojsk. Powodzenie współczesnej wojny w decydującej mierze zależy od umiejętnego i prawidłowego zorganizowania ścisłego współdziałania między tymi rodzajami wojsk i terminowego wypełnienia wpływających stąd przed nimi zadań bojowych.

Dokładne i szybkie wykonanie postawionych zadań bojowych przez odpowiednie rodzaje wojsk w dużej mierze uzależnione jest od prawidłowego zorganizowania tyłów i dobrze wyszkolonych tył^{owych} kadr. Szczególną i ważną rolę w współczesnej wojnie odgrywać będzie lotnictwo. Jak powszechnie wiadomo rozwój lotniczego sprzętu bojowego, na odcinku ostatnich dwudziestu lat, szybkimi krokami poszedł naprzód, a obecnie każdy rok a nawet miesiąc przynosi nowe zdobycze w tej dziedzinie. W związku z tym konieczne jest poszukiwanie i wprowadzanie w życie coraz to nowych sposobów prowadzenia walki przez oddziały, związki taktyczne i związki operacyjne lotnictwa. Z kolei czynniki te w zasadniczym stopniu oddziałują na organizację i działalność tyłów lotniczych, wypełniających swoje funkcje po pierwsze: w znacznie trudniejszych warunkach, po drugie w niektórych wypadkach w bardziej szerokim zakresie, aniżeli to ma miejsce w pracy tyłów ogólnowojskowych.

W związku z tym przed tyłami wojsk lotniczych stawiane są szczególnie wysokie wymagania pod względem organizacji i bezpośredniego tyłowego zabezpieczenia działalności bojowej oddziałów i związków lotniczych.

Ażeby tyły wojsk lotniczych mogły sprostać tym wymaganiom winny one posiadać oprócz dostatecznie szerokiego asortymentu środków materiałowych i nowoczesnej techniki, wysoce wykwalifikowaną kadrę, mogącą w każdej sytuacji bojowej wypełniać stojące przed nią zadania. Wysokie wymagania stawiane wyszkoleniu kadry tyłów wojsk lotniczych pociągają za sobą konieczność wyrobienia i przyjęcia prawidłowego kierunku szkolenia ich oraz wybranie jak najbardziej odpowiednich metod i form, przy pomocy których szkolenie to byłoby najbardziej efektywnym. Te metody i formy szkolenia winny zapewniać z jednej strony terminowe i bezustanne zabezpieczenie oddziałów lotniczych, z drugiej zaś powinny dać podstawy do samodzielnej i twórczej pracy specjalistów tyłów wojsk lotniczych w kierunku poszukiwania nowych sposobów, nowych metod przy pomocy których zadania stojące przed tyłami wojsk lotniczych byłyby wypełnione jak najszybciej i jak najlepiej. Jednym z najważniejszych, mających zasadnicze znaczenie przy szkoleniu specjalistów tyłów wojsk lotniczych jest taktyka tyłów wojsk lotniczych, której treści, metodom i formom jej studiowania poświęcony jest niniejszy skrypt.

II. TRESC I ZADANIA TAKTYKI TYŁÓW WOJSK LOTNICZYCH

Tyły wojsk lotniczych przedstawiają sobą określoną organizację przeznaczoną dla ciągłego i terminowego materiałowo-technicznego, lotniskowego, medycznego i drugich rodzajów zabezpieczenia oddziałów i związków wojsk lotniczych. Tyły wojsk lotniczych są składową częścią tyłów sił zbrojnych kraju i w dużej mierze zależą od tyłów ogólnowojskowych.

Zastosowanie lotnictwa w interesach wojsk naziemnych w przeprowadzonych operacjach uzasadnia operacyjną i organizacyjną zależność tyłów wojsk lotniczych od tyłów ogólnowojskowych to jest zależność tyłów A.L. od tyłów Frontu.

Operacyjna zależność tyłów wojsk lotniczych od tyłów ogólnowojskowych określa się wspólnymi operacyjnymi celami /bojowymi zadaniami/ wojsk i lotnictwa danego frontu, ich współdziałaniem i analogiczną sytuacją bojową, w której oni wykonują te zadania.

Organizacyjna zależność tyłów wojsk lotniczych od tyłów ogólnowojskowych tłumaczy się tym, że posiadają one wspólne terytorium, wspólne drogi komunikacji, wspólny system zabezpieczenia medycznego, wspólny system remontu ogólnowojskowej techniki. Przy tym dowódzenie tymi elementami tyłów ogólnowojskowych całkowicie należy do dowództwa Frontu /na szczeblu Front - A.L./.

Wspólne terytorium, przedstawiające sobą obszar działań frontu, na którym rozlokowane są oddziały i związki frontu, a także armii lotniczej wraz z ich organicznymi tyłami, uwzględnia do pewnego stopnia rozmieszczenie tyłowych obiektów wojsk lotniczych. Z drugiej zaś strony ten stan rzeczy ułatwia organizację obrony obiektów tyłowych wojsk lotniczych, przez istniejącą możliwość wykorzystywania posiłków przydzielanych przez Front, w wypadku zaistnienia takiej konieczności.

Użytkowanie dróg komunikacyjnych Frontu przez tyły wojsk lotniczych z jednej strony w znacznym stopniu uzależniają wykonywanie wszelkiego rodzaju przewozów, z drugiej zaś tyły wojsk lotniczych mają możliwość poruszania się po drogach już przygotowanych i obsługiwanych siłami Frontu.

Stosunkowo ograniczone możliwości zabezpieczenia medycznego istniejące w tyłach wojsk lotniczych /np. 2 szpitale

w A.L. przeznaczone w zasadzie dla personelu latającego/ wywołują konieczność korzystania z usług systemu medycznego tyłów ogólnowojskowych /Frontu/. Ten stan rzeczy uzależnia pracę tyłów lotniczych w organizowaniu pomocy medycznej dla personelu zabezpieczanych oddziałów i związków lotniczych /oprócz personelu latającego/, a także całego personelu tyłów lotniczych. Przy tym korzystanie z usług medycznych tyłów ogólnowojskowych powoduje konieczność organizowania przewozów sanitarnych ewakuacji chorych i rannych /organizują tyły ogólnowojskowe swoimi siłami/ co z jednej strony zmusza tyły lotnicze do ścisłej współpracy z tyłami ogólnowojskowymi, z drugiej zaś w pewnym stopniu przedłuża okres leczenia chorych.

Podobnie przedstawia się sprawa remontu techniki ogólnowojskowej znajdującej się na wyposażeniu wojsk lotniczych. Przyczyną tego jest to, że organa remontowe tyłów lotniczych posiadają niewystarczające możliwości produkcyjne. Fakt ten zmusza do korzystania z usług organów remontowych tyłów ogólnowojskowych w celach naprawy pewnej ilości techniki ogólnowojskowej, która nie może być wyremontowana w wymaganym terminie siłami tyłów lotniczych..

Pomimo istniejącej zależności tyłów lotniczych od tyłów ogólnowojskowych /tyłów A.L. od tyłów Frontu/, tyły lotnicze wypełniają samodzielnie cały szereg prac koniecznych i jednocześnie charakterystycznych przy tyłowym zabezpieczeniu oddziałów i związków lotniczych. Będą to prace takie jak: budowa i eksploatacja nowych lotnisk, remont i eksploatacja zniszczonych lotnisk, przez nieprzyjaciela, budowa i eksploatacja lotnisk pozornych itd.

Oprócz tego ogromna ilość nomenklatur środków materiałowych i olbrzymie ich objętościowe ilości, potrzebne do zabezpieczenia działań bojowych lotnictwa, nasuwają poważne trudności w organizacji ciągłego i terminowego zabezpieczenia obsługiwanych oddziałów lotniczych. Przy tym należy uwzględnić fakt, że lotnictwo jest takim rodzajem wojsk, które nie może mieć wyraźnie widocznych pauz w prowadzeniu walki a działać winno bez przerwy, niezależnie od pory roku i doby. Specyfika warunków w jakich lotnictwo wypełnia stojące przed nim zadania bojowe, pozwoliła wypracować metody i sposoby działania lotnictwa a te z kolei w decydujący sposób wpływają na

organizację działalności tyłów wojsk lotniczych, więcej bo zdecydowanie uzależniają ich działalność, ponieważ organa tyłów wojsk lotniczych samodzielnie nie prowadzą walki a zabezpieczają działalność bojową oddziałów i związków lotnictwa operacyjnego/Frontu/ i obrony przeciwlotniczej obszaru kraju.

Wszystkie te fakty /zależność/ pracy tyłów lotniczych od tyłów ogólnowojskowych, specyficzne warunki w jakich pracują tyły lotnicze itd/ w decydujący sposób wpływają na sformułowanie zadań stojących przed tyłami wojsk lotniczych. Istotą tych zadań jest zorganizowanie wszechstronnego, stałego i terminowego zaopatrzenia oddziałów i związków lotniczych we wszystko to co jest im niezbędne do życia i prowadzenia walki.

Wychodząc z przeznaczenia i wykonywanych zadań organami tyłowymi wojsk lotniczych, jak również operacyjnej i organizacyjnej zależności działalności tyłów wojsk lotniczych od tyłów ogólnowojskowych, przed tyłami wojsk lotniczych stanęło istotne i bardzo poważne zagadnienie wypracowania odpowiednich metod i sposobów pracy, które by ułatwiały i pozwalały w jak najlepszym stopniu zabezpieczać, oddziałom i związkom lotnictwa operacyjnego /frontowego/ i obrony przeciwlotniczej obszaru kraju, wykonywanie zadań bojowych i stwarzały im odpowiednie warunki bytowe. Więcej, te metody i sposoby winny być ciągle unowocześniane i uaktualniane, równoległe z szybko idącym do przodu rozwojem coraz to nowszej techniki lotniczej a zatem coraz to nowszych sposobów i metod prowadzenia walki oddziałami i związkami lotniczymi. Zagadnienia te są stałym tematem studiów taktyki tyłów wojsk lotniczych.

Przystępując do rozpatrzenia istoty i treści taktyki tyłów wojsk lotniczych ~~musimy~~, chociażby pokrótce zastanowić się nad ogólnym pojęciem taktyki.

Taktyka wypływa i jest częścią składową sztuki operacyjnej, a ta z kolei jest częścią składową strategii. Taktyka zajmuje się teorią i praktyką organizacji, planowania i prowadzenia walki przez związki taktyczne, oddziały i pododdziały. Głównym zadaniem jej jest określenie metod i sposobów prowadzenia działań bojowych, odpowiadających celom i zadaniom operacji z uwzględnieniem ^{wytworzonej} sytuacji. Taktyka zajmuje się

zagadnieniami prowadzenia walki przez związki taktyczne, kieruje się wytycznymi, celami i zadaniami stawianymi przez sztukę operacyjną tymże związkom, zgodnie z ogólnym planem przeprowadzonej operacji. Tym samym taktyka jest środkiem, przy pomocy którego rozstrzygane są zadania i osiągnane są cele w skali operacyjnej.

W związku z tym przed taktyką stoi szereg podstawowych zadań, które można sformułować następująco:

- określenie form i metod zastosowania i dowodzenia związkami taktycznymi w walce;
- opracowanie planów walki na podstawie planów operacji;
- określenie metod i sposobów współdziałania w walce pomiędzy rodzajami wojsk;
- wykonanie prac przygotowawczych w zakresie organizacji i zabezpieczenia przewidywanej walki;
- bezpośrednio przeprowadzenie walki i dowodzenie wojskami w czasie jej trwania.

Wypełnienie tych zadań na obecnym etapie znacznie jest utrudnione i skomplikowane w wyniku przewidywanego stosowania w ewentualnej przyszłej wojnie broni atomowej i bojowych środków promieniowania. Fakt ten pociąga za sobą zwiększenie wymagań stawianych taktyce w kierunku rozpracowania coraz to nowszych metod i sposobów prowadzenia walki.

Taktyka jest to połączenie teorii i praktyki nacelowanej na jak najlepsze zastosowanie wojsk w walce i dzieli się na cały szereg samodzielnych dyscyplin, z których każda studiuje taktykę swojego rodzaju wojsk. Przy czym taktyka ujęta jest w regulaminach rozpracowanych oddzielnie dla każdego rodzaju wojsk.

Przechodząc konkretnie do omawiania taktyki tyłów wojsk lotniczych należy przede wszystkim wziąć pod uwagę, że działalność organów tyłowych wojsk lotniczych uzależniona jest od działalności oddziałów i związków lotniczych. Oznacza to, że wszystkie wysiłki tyłów lotniczych winny być skierowane na wszechstronne zabezpieczenie działalności i potrzeb bytowych oddziałów i związków lotniczych. W związku z tym taktyka tyłów wojsk lotniczych jest ściśle związana z taktyką lotniczą i powinna wpływać z niej. Fakt ten mówi, że taktyka tyłów wojsk lotniczych nie może być traktowana jako oderwany rodzaj nauki a musi być rozważa^{na} w ścisłym powiązaniu z taktyką lotniczą.

Taktyka tyłów wojsk lotniczych jest nauką stosunkowo młodą, gdyż początek jej datuje się od czasu zastosowania samolotów w celach wojennych. Wykorzystanie samolotów w działaniach bojowych pociągnęło z kolei konieczność stworzenia tylowej bazy materiałowej, która zabezpieczałaby ich działalność na polu walki. W początkowej fazie działalność lotnictwa nosiła wąski charakter, a zatem taktyka lotnicza i sposoby tylowego zabezpieczenia działań bojowych samolotów nie nasuwały szczególnych trudności. Dopiero masowe zastosowanie lotnictwa w działaniach wojennych spowodowało konieczność wypracowania odpowiednich metod i sposobów, które by pozwalały na jak najbardziej efektywne wykorzystanie sił powietrznych. Równoległe z ciągle rosnącym znaczeniem lotnictwa w działaniach wojennych i rozwojem taktyki lotniczej szczególnego znaczenia nabierało tylowe zabezpieczenie działalności lotnictwa t.j. taktyka tyłów wojsk lotniczych.

Należy stwierdzić, że do tej pory taktyka tyłów wojsk lotniczych nie jest jeszcze w dostatecznym stopniu rozpracowana i znajduje się w trakcie ciągłego poszukiwania nowych, lepszych metod i sposobów wykonywania stojących przed nią zadań, bardziej odpowiadających warunkom doby dzisiejszej. Jednocześnie trzeba stwierdzić, że taktyka tyłów wojsk lotniczych posiada olbrzymi dorobek w dziedzinie teorii i praktyki uzyskanej szczególnie w okresie drugiej wojny światowej i systematycznie uzupełnianej na przestrzeni powojennych piętnastu lat w wyniku systematycznego przeprowadzania całego szeregu ćwiczeń na różnych szczeblach tyłów wojsk lotniczych.

Taktyka tyłów wojsk lotniczych jest to połączenie teorii i praktyki nacelowanej na terminową i jak najlepszą organizację, planowanie i systematyczne zaopatrzenie oddziałów i związków lotniczych materiałowo-technicznymi, lotniskowymi i medycznymi środkami niezbędnymi dla życia i prowadzenia przez nich walki w różnych warunkach. Taktyka tyłów wojsk lotniczych przedstawia sobą jeden z zasadniczych przedmiotów wyszkolenia bojowego personelu tyłów wojsk lotniczych a w szczególności dowódców, oficerów sztabów i personelu bezpośrednio pracującego w interesach ciągłego obsługiwanie oddziałów i związków lotniczych.

Taktyka tyłów wojsk lotniczych jest nauką, przy pomocy której organa tylowe wojsk lotniczych mają możliwość terminowego i prawidłowego wykonania stojących przed nimi zadań uwzględniawszy istniejącą sytuację bojową. To jednak wcale nie

oznacza, że taktyka tyłów wojsk lotniczych jest ścisłą receptą, przepisem według którego tylko i wyłącznie należy postępować. Wprost przeciwnie ona daje tylko ogólne metody i formy, na bazie których dowódca i kierownictwo organów tyłowych wojsk lotniczych, powinni twórczo analizować zaistniałą sytuację, przyjmować prawidłową decyzję a następnie organizować planowe wypełnienie powziętego zamierzenia. Przyjąć trafną i słuszną decyzję a następnie zorganizować systematyczne i terminowe tylowe zabezpieczenie działalności oddziałów i związków lotniczych może taki oficer, który posiada doskonałe znajomości swego zawodu i potrafi rozwijać myśl dowódcy. Można to uzyskać drogą usilnej pracy nad systematycznym pogłębianiem umiejętności kierowniczego składu osobowego tyłów wojsk lotniczych, szczególnie w zakresie taktyki tyłów wojsk lotniczych.

Szybki rozwój techniki lotniczej powoduje wprowadzenie coraz to nowych metod i form w organizowaniu materiałowego, technicznego, lotniskowego i medycznego zaopatrzenia oddziałów i związków lotniczych organami tyłów lotniczych, a to stawia poważne zadania przed specjalistami tyłów wojsk lotniczych w kierunku twórczego stosowania posiadanych wiadomości.

Wychodząc z przeznaczenia tyłów wojsk lotniczych i stojących przed nimi zadań w zakresie taktyki tyłów wojsk lotniczych wchodzi:

- studiowanie przeznaczenia, zadań, właściwości pracy i struktury organizacyjnej tyłów wojsk lotniczych;
- studiowanie dowodzenia oddziałami lotniczo-technicznymi;
- studiowanie rozmieszczenia oddziałów lotniczo-technicznych na lotniskach;
- studiowanie obrony i ochrony lotniska i obiektów tyłów wojsk lotniczych;
- studiowanie materiałowo-technicznego zabezpieczenia działań bojowych pułku lotniczego;
- studiowanie organizacji przewozów powietrznych;
- studiowanie organizacji przebazowania oddziałów lotniczo-technicznych transportem samochodowym, kolejowym i kombinowanym;
- studiowanie organizacji rekonesansu lotnisk;

- studiowanie zadań, właściwości pracy i organizacji tyłów dywizji lotniczej;
- studiowanie przeznaczenia, zadań i organizacji tyłów lotniczych KOPL;
- studiowanie właściwości materiałowego, lotniskowo-technicznego i medycznego zaopatrzenia oddziałów lotniczych KOPL w zwykłych i w szczególnych warunkach;
- studiowanie przeznaczenia, zadań i struktury organizacyjnej tyłów AL;
- studiowanie organizacji i pracy tyłów AL w operacji zaczepnej i obronnej Frontu;
- studiowanie organizacji współdziałania tyłów wojsk lotniczych z tyłami ogólnowojskowymi.

Oprócz tego w zakres taktyki tyłów wojsk lotniczych należy zaliczyć także studiowanie metodyki szkolenia taktycznego w tyłowych organach wojsk lotniczych oraz cały szereg przedmiotów specjalnych dotyczących poszczególnych służb /samochodowa, mps itp/ rozpatrywanych z punktu widzenia taktycznego.

Ze względu na to, że działalność tyłów wojsk lotniczych ^{kowicie} nacelowana jest na stałe i terminowe zabezpieczenie działań bojowych oddziałów i związków lotniczych i w dużej mierze uzależniona jest od tyłów ogólnowojskowych, taktyka tyłów wojsk lotniczych jest ściśle związana z taktyką lotnictwa i wpływa z niej. W związku z tym nie do pomyślenia jest studiowanie taktyki ^{tyłów} wojsk lotniczych w oderwaniu od taktyki lotnictwa i taktyki tyłów ogólnowojskowych, chociaż stanowią one jak również i metodyka szkolenia taktycznego odrębne dyscypliny.

Jak z tego wynika do podstawowych zadań taktyki tyłów wojsk lotniczych należy zaliczyć:

- wypracowanie metod i form dowodzenia oddziałami i organami tyłów wojsk lotniczych wszystkich szczebli;
- opracowanie metod i sposobów wykorzystania oddziałów budowy lotnisk w celach możliwie jak najszybszej budowy nowych lotnisk a przy udziale oddziałów tyłów wojsk lotniczych i remontu lotnisk uległych napałowi przeciwnika z powietrza, a także przygotowania do wykorzystania lotnisk zdobytych na terenie zdobytym;
- systematyczne wypracowywanie nowych metod i określenie form zastosowania oddziałów i organów tyłowych wojsk

- lotniczych naceLOWANYCH na stałe i terminowe zabez-
pieczenie działalności oddziałów i związków lotni-
czych w czasie wojny i pokoju;
- wypracowanie sposobów i metod materiałowo-technicz-
nego i lotniskowego zaopatrzenia oddziałów i związ-
ków lotniczych z uwzględnieniem racjonalnego wykorzy-
stania techniki;
 - wypracowanie najwygodniejszych sposobów przebazowania
oddziałów tyłów wojsk lotniczych w celach zabezpie-
czenia manewru lotniskowego oddziałów lotniczych
z uwzględnieniem zachowania ciągłości ich działań
bojowych;
 - wypracowanie sposobów stałego i terminowego dowozu
środków materiałowych na lotniska i określenie ilości
przechwywania zapasów w oddziałach i organach
tyłów wojsk lotniczych;
 - wypracowanie sposobów obrony i ochrony lotnisk
i organów tyłowych wojsk lotniczych;
 - rozpracowanie dokumentów obrony, ochrony, planowania
materiałowego zaopatrzenia, sprawozdawczości, dowozu
i ewakuacji niezbędnych w oddziałach i organach ty-
łowych wojsk lotniczych;
 - określenie metod i sposobów współdziałania z sąsiadują-
cymi oddziałami tyłowymi wojsk lotniczych i tyłów
ogólnowojskowych;
 - wypracowanie metod i form szkolenia stanu osobowego
tyłów wojsk lotniczych.

Wyżej wymienione zadania obejmują podstawowe zagadnienia
rozpatrywane przez taktykę tyłów wojsk lotniczych, z których
wynika cały szereg bardziej szczegółowych zadań naceLOWANYCH
na rozpracowanie metod i sposobów zaopatrzenia oddziałów
i związków lotniczych we wszystkoto co jest im niezbędne
do życia i prowadzenia walki oraz metod i form szkolenia
stanu osobowego tyłów wojsk lotniczych.

III. METODY I FORMY STUDIOWANIA TAKTYKI TYŁÓW LOTNICZYCH.

Zastosowanie we współczesnych armiach nowoczesnej tech-
niki bojowej i pomocniczej wchozącej w skład ich wyposaże-
nia pociąga za sobą, jak to już było powiedziane w poprzed-

nie rozdziałe, ciągle poszukiwanie i wprowadzanie w życie coraz to nowych metod i form prowadzenia walki to jest coraz szerzej idącego aktualnienia taktyki. Szczególnie jest to widoczne w wojskach lotniczych, gdzie każdy rok a nawet miesiąc przynosi nowe zdobycze, nowe osiągnięcia w dziedzinie rozwoju techniki lotniczej. Fakt ten z kolei powoduje konieczność stosowania przez oddziały i organa tyłów wojsk lotniczych również nowych środków technicznych i materiałowych w celu stałego i terminowego zabezpieczenia działań bojowych oddziałów i związków lotniczych.

Trzeba na wstępie podkreślić, że w tyłach wojsk lotniczych taktyka tyłów wojsk lotniczych obok innych dyscyplin posiada zasadnicze znaczenie w procesie szkolenia oddziałów i organów tyłowych wojsk lotniczych i szczególnie ważną rolę odgrywa w szkoleniu ich ^{kierowniczego} personelu wszystkich szczebli. Opanowanie taktyki tyłów wojsk lotniczych oznacza doskonałe przyswojenie teorii i umiejętne powiązanie jej z praktyką pozwalającą w rezultacie prawidłowo rozwiązywać każdą sytuację i przyjmować prawidłowe decyzje w zależności od powstałych warunków sytuacji bojowej.

Cel ten można osiągnąć jedynie w drodze systematycznego studiowania taktyki tyłów wojsk lotniczych według określonych i potwierdzonych praktyką zasad to jest prowadzić tak, aby szkoleni mogli bez większego wysiłku przyswajać przerabiany materiał.

Innymi słowy studiowanie taktyki tyłów wojsk lotniczych należy rozpoczynać w pierwszej kolejności od podania szkolonym pewnego zasobu wiedzy teoretycznej w formie: wykładu, konsultacji, repetytorium, seminarium, a następnie przechodzić do wyrobienia u szkolonych umiejętności stosowania przyswojonej teorii w praktycznych zajęciach takich jak: ćwiczenia grupowe, treningi sztabowe, ćwiczenia na mapach i w terenie, ćwiczenia szkieletowe itd. Krótko mówiąc należy przestrzegać zasadę studiowania zaczynając od prostszych, łatwiejszych i przechodząc kolejno do bardziej złożonych, trudniejszych form. Studiowanie taktyki tyłów wojsk lotniczych, tak samo zresztą jak i taktyki jakiegokolwiek innego rodzaju wojsk powinno być prowadzone w logicznej kolejności a to można osiągnąć przez studiowanie najpierw zna-

nych, prostych faktów następnie przechodząc do studiowania nieznanych, bardziej skomplikowanych zagadnień.

Przestrzegając tę zasadę studiowanie staje się znacznie łatwiejszym i bardziej dostępnym dla szkolących się i umożliwia im w znacznie wyższym stopniu opanować teorię i stosowanie jej w praktyce w różnych warunkach sytuacji bojowej. W celu głębszego opanowania taktyki wojsk lotniczych należy systematycznie przeprowadzać treningi pozwalające na wypracowanie u szkolonych taktycznych nawyków, w początkowym okresie wymagając jedynie prawidłowego stosowania nabytych wiadomości teoretycznych w stosunkowo prostych warunkach następnie komplikując sytuację i ograniczając czas.

Bogata praktyka zdobyta rozwojem i procesem studiowania taktyki w ogóle pozwoliła na dzień dzisiejszy wypracować metody i formy studiowania taktyki tyłów wojsk lotniczych, umożliwiając łatwiejsze opanowanie jej przez szkolonych.

Metody szkolenia wojskowego, są to sposoby przy pomocy których szkolący opierając się na świadomości i aktywności szkolonych uczy ich prawidłowego prowadzenia walki i wychowuje w nich wysokie wojskowo-moralne cechy. Szkolenie może być przeprowadzone metodą wykładów problemowych i metodą wykładów kursowych.

Wykład problemowy nosi charakter w zasadzie teoretyczny i traktuje o pewnych zagadnieniach, analizuje i ujmuje je w rozwoju, nawiązując do doświadczeń historycznych. Pokazuje możliwości różnych rozwiązań a także określa poglądy na ten temat innych autorów i teoretyków wojskowych. Wykład problemowy powinien stanowić wytyczną dla szkolonych, określając drogę do samodzielnego studiowania, a także wzbudzać w nich zainteresowanie i chęć do twórczych poszukiwań.

Natomiast wykład kursowy nosi charakter ściśle użytkowy, podaje on obowiązujące dane i normy, określa regulaminowe zasady, interpretuje i przykładowo je wyjaśnia. Wykład taki powinien przygotować szkolonych do konkretnej pracy /np. rozwiązania ćwiczenia grupowego/. Przy tym w wykładzie kursowym mogą być zawarte kwestie problemowe lub dyskusyjne o charakterze teoretycznym, jednak winny one być traktowane jako uzupełnienie wykładu.

W trakcie szkolenia mogą być stosowane następujące metody nauczania:

- ustne przekazywanie wiadomości teoretycznych;
- pokaz, demonstracja, przykłady i fakty;
- wykład połączony z pokazem;
- samodzielne studiowanie.

Formy szkolenia wojskowego przedstawiają sobą już określony porządek przeprowadzenia zajęć szkoleniowych. Pokazują one czym i jak zajmują się uczestnicy szkolenia.

Obecnie w praktyce szkolenia taktycznego w tyłach wojsk lotniczych stosuje się następujące formy szkolenia:

- wykłady;
- praca samodzielna;
- konsultacje;
- repetytorium;
- seminarium;
- ćwiczenia grupowe;
- treningi sztabowe;
- szkolenie taktyczno-bojowe;
- ćwiczenia na mapach;
- ćwiczenia szkieletowe;
- lotniczo-taktyczne ćwiczenia;
- zabezpieczenie lotnictwa w ćwiczeniach wojsk lądowych /manewry/;
- pisanie prac indywidualnych;
- kolokwia;
- egzaminy.

Wybór odpowiedniej formy i stosowanie jej w procesie szkolenia tej lub innej formy szkolenia zależy od stopnia przygotowania szkolonych i możliwości przygotowania i opracowania potrzebnych do tego materiałów metodycznych. Jak wykazała praktyka najbardziej efektywnym szkolenie będzie wtedy, kiedy w procesie szkolenia będziemy stosowali różne formy przeprowadzane w logicznej kolejności, według zasady przebiegu studiów, zaczynając od łatwych, następnie przechodząc do bardziej złożonych form szkolenia. Dla głębszego zrozumienia zagadnienia rozpatrzmy z kolei co przedstawiają sobą wymienione formy szkolenia.

1. **W Y K Ł A D** jest to taka forma szkolenia taktycznego podczas której wykładowca przekazuje szkolonym zasadnicze zagadnienia danego tematu zachowując logiczną kolejność i mieszcząc się w określonym czasie. Wykład jest podstawową formą szkolenia taktycznego i ma na celu: podanie

określonego zasobu wiadomości, wskazać źródła i dać wytyczne do samodzielnego studiowania przerabianego tematu oraz wysuwać nowe dyskusyjne zagadnienia. Krótko mówiąc wykład podaje nowe, pogłębia i poszerza już posiadane wiadomości szkolonych, wytycza drogę i metody naukowych rozważań oraz nacelowuje ich samodzielną pracę nad danym tematem.

Jak pokazuje praktyka wykład będzie przeprowadzany przed innymi formami szkolenia na przykład: repetytorium, konsultacja, ćwiczeniem grupowym, seminarium itd. dając szkolonym świeższe, bardziej aktualne wiadomości aniżeli podręcznik, regulaminy czy instrukcje. Wykład charakteryzuje się tym, że nie podlega dyskusji słuchaczy a jest po prostu przekazaniem im zebranych i przemyślanych sformułowań zawartych w temacie. Fakt ten stawia przed wykładem szereg wymagań takich jak:

- wykład^o winien być sformułowany w określonej naukowej kolejności obejmującej główne zagadnienia tematu;
- wykład powinien łączyć w sobie teorię z praktyką i być popartym dowodami z praktyki;
- wykład powinien być elementem wychowawczym i przygotowującym szkolonych do studiowania przy późniejszym przejściu do bardziej złożonych form szkolenia;
- wykład powinien być sformułowany zwięzle, przejrzysto i przekonywująco uzasadniać główne zagadnienia tematu;
- wykład winien pobudzić zainteresowanie szkolonych w kierunku samodzielnego studiowania szkolonych literatury obowiązkowej a także literatury dodatkowej takiej jak biuletyny, czasopisma itp;
- wykład powinien rozwijać, pogłębiać i uzasadniać podstawy naukowe materiałów źródłowych, pamiętając o tym, że w żadnym wypadku nie wolno ich mechanicznie powtarzać.

Wykład, w którym będą uwzględnione te wymagania możemy z całą konsekwencją stwierdzić, osiągnie swój cel. Dlatego też przygotowanie, opracowanie i przeprowadzenie wykładu powieścić należy najbardziej przygotowanym oficerom specjalistom danej dyscypliny.

Prawidłowe przygotowanie się wykładowcy do wykładu obejmuje:

- zapoznanie się z tematem, celem i zagadnieniami wykładu;
- wybranie i przestudiowanie potrzebnych do wykładu materiałów;
- przygotowanie niezbędnych materiałów poglądowych;
- wyjaśnienie zagadnień niezrozumiałych;
- opracowanie i zatwierdzenie skryptu, a jeżeli korzysta z istniejącego skryptu, opracowanie i zatwierdzenie planu wykładu;
- wykład próbny;
- przygotowanie się do ewentualnych odpowiedzi na wypadek możliwych pytań ze strony szkolonych.

W okresie przygotowania się do wykładu, wykładowca winien uświadomić sobie postawiony cel przed wykładem a także poziom, stopień przygotowania i kierunek szkolenia słuchaczy. Wykład może być przeprowadzony przy wykorzystaniu opracowanego i zatwierdzonego skryptu lub konspektu. W niektórych wypadkach koniecznym jest dodatkowo sporządzenie planu konspektu. Samo przeprowadzenie wykładu powinno odbywać się w następującej kolejności:

- podanie tematu i zagadnień, które będą omawiane w procesie wykładu. W niektórych wypadkach celowym jest wypisanie ich na tablicy;
- podanie celu wykładu jaki ma osiągnąć dany wykład lub cykl wykładów;
- podanie czasu przeznaczanego na przeprowadzenie omawianego tematu;
- rozpatrzenie kolejno wszystkich ^{zagadnień} zawartych w wykładzie z szerokim wykorzystaniem tablicy i schematów;
- podanie wniosków ogólnych, wypływających z treści wykładu;
- podanie literatury w celu pogłębienia wiadomości uzyskanych przez słuchaczy w procesie wykładu.

W niektórych wypadkach celowym jest podawać literaturę przed rozpatrywaniem zagadnień wykładu w wypadku kiedy nie posiadamy dostatecznej ilości odpowiedniej literatury dla słuchaczy. Słuchacze wtedy wiedząc o tym, będą w procesie wykładu starali się jak najwięcej zanotować licząc się z fak-

tem trudności w wykorzystywaniu tejże literatury. Kończąc wykład należy pozostawić słuchaczom 5 - 10 minut aby mogli oni w tym czasie zadawać pytania związane naturalnie z tematem. Wykładowca może udzielić odpowiedzi bezpośrednio po otrzymaniu pytania lub też w czasie konsultacji.

PRACA SAMODZIELNA posiada szerokie i konieczne zastosowanie w procesie studiowania taktyki tyłów wojsk lotniczych. Praca samodzielna ma na celu pogłębienie i utrwalenie wiadomości uzyskanych w czasie wysłuchanego wykładu a także w wypadku powtarzania materiałów dawno przerabianych. W wielu wypadkach praca samodzielna może być poprzedzona wykładem a może stanowić podstawę szkolenia na przykład studia korespondencyjne.

Praca samodzielna rozwija inicjatywę, umiejętności samodzielnego myślenia, rozumowania i prawidłowego wyciągania wniosków oraz wyrabia nawyki samodzielnego, umiejętnego korzystania z literatury. Praca samodzielna wtedy tylko odniesie pożądany skutek, kiedy będzie ona organizowana prawidłowo i planowo, a to można osiągnąć w wyniku:

- wyjaśnienia znaczenia i celu samodzielnej pracy i nadania ogólnego kierunku szkolonym;
- wyrobienia u szkolonych nawyków umiejętnego planowania czasu na samodzielną pracę;
- postawienia szkolonym konkretnych zadań z uwzględnieniem ich realności;
- zabezpieczenia szkolonych w literaturę, pomoce naukowe itd;
- gdy potrzeba organizowania konsultacji;
- organizowania kontroli pracy szkolonych.

Chociaż praca samodzielna jest i powinna być szeroko stosowana, to jednak nie zabezpiecza szkolonemu uzyskania pełni opanowania materiału i musi być stosowana równolegle z innymi formami szkolenia.

KONSULTACJA jest formą zajęć, przy stosowaniu której wykładowca ma możliwość udzielić odpowiedzi, wskazówek i wyjaśnień na wynikiłe pytania u słuchaczy metodą udzielania indywidualnych konsultacji lub grupie słuchaczy. Celem konsultacji jest wyjaśnienie, rozszerzenie, pogłębienie i ugruntowanie odizolowanych niejasnych lub słabo opanowanych zagadnień szkolonym oraz skazanie im praktycznej pomocy w wypracowaniu słu-

nych rozwiązań i wskazanie im prawidłowych metod w samodzielnej pracy nad oddzielnymi zagadnieniami.

Konsultacja może być przeprowadzona z inicjatywy szkoleń-
cego jeżeli posiada wątpliwości co do stopnia opanowania prze-
rabianego materiału przez oddzielnych słuchaczy a także w rezul-
tacie inicjatywy słuchacza. . W każdym z obydwu wypadków konsul-
tujący powinien być gotów do wyjaśnienia każdego zagadnienia
związanego z przerabianym materiałem. Dlatego też wskazany jest
aby konsultant otrzymywał od szkoleń-
cego pytania w przeddzień
przeprowadzenia konsultacji, co w znacznym stopniu podniesie
jakość wyjaśnień i wskazówek. Przy tym konsultacja winna być prze-
prowadzona tak, aby szkoleń-
cy otrzymali jak najbardziej wyczerpują-
ce wyjaśnienia interesującego ich zagadnienia z jednoczesnym po-
zostawieniem im inicjatywy własnej w rozpracowaniu tegoż zagad-
nienia. Tym sposobem uzyskuje się wśród słuchaczy wyrabianie sa-
modzielności w szkoleniu, jak również twórczej samodzielnej pracy
w przyszłości.

REPETYTORIUM jest to powtarzanie materiału przerobionego ze słu-
chaczami w procesie wykładu/tj.materiałów już znanych/.

Repetytorium ma na celu sprawdzenie stopnia opanowania
wykładanego tematu lub cyklu tematów oraz w jakim stopniu zosta-
ły przez szkoleń-
cych zrozumiane i opanowane przeczytane materiały.
Stosowanie tej formy wyrabia wśród szkoleń-
cych samodzielność w
studiowaniu literatury i przygotowuje ich do bardziej trudnych
form szkolenia.

Wykładowca przygotowując się do przeprowadzenia repety-
torium wybiera kilka najbardziej istotnych zagadnień, które
praktycznie obejmują zasadniczy temat podlegający powtórzeniu.
Ponadto wykładowca przygotowuje w swoim konspekcie pytania, które
będą zadawane szkoleń-
com w procesie zajęć /repetytorium/.
Przy tym zagadnienia repetytorium winny być podane do wiadomości
słuchaczy /szkoleń-
com/ z takim wyliczeniem, aby ci ostatni mieli
wystarczającą ilość czasu na przygotowanie się do repetycji.
Repetytorium prowadzi się należy w celu utrzymania jedynego poglą-
du na rozpatrywane zagadnienia bez wysuwania oddzielnych koncep-
cji. Wypowiedzi słuchaczy w odróżnieniu od seminarium są oce-
niane przez wykładowcę.

SEMINARIUM jest to szkolenie w sali wykładowej, na którym szko-
leni pod kontrolą wykładowcy drogą swobodnej twórczej dyskusji
omawiają zasadnicze zagadnienia uprzednio postawione przez wy-
kładowcę na zajęciach.

Seminarium stawia przed sobą cel:

- pogłębienia i twórczego wzbogacenia u słuchaczy wiadomości z wykładanych przede wszystkim materiałów lub uzyskanych drogą samodzielnej pracy;
- sprawdzenie umiejętności samodzielnego analizowania zagadnień przez słuchaczy;
- umożliwienie wysuwania swoich wniosków i zapatrywań słuchaczy na przerobione zagadnienia jednocześnie umożliwienie i zabezpieczenie konfrontacji własnych poglądów z poglądami słuchaczy i ustalenia wspólnych poglądów na te lub inne zagadnienia taktyki tyłów wojsk lotniczych.

Seminarium ma na celu również spowodowanie przestudiowania niezbędnej i zalecanej literatury a to zmusza szkolonych do samodzielnej pracy. Seminarium oprócz tego spełnia rolę wyrobienia wśród słuchaczy nawyków prawidłowego formułowania swoich myśli w większym audytorium, jednocześnie uczy stosowania "języka" wojskowego.

Seminarium z reguły przeprowadzane jest po cyklu wykładów, na podstawie podanych szkolonym zagadnień seminaryjnych. Zagadnienia te winny być podane do wiadomości szkolonych z takim wyliczeniem, aby oni mogli dysponować wystarczającą ilością czasu potrzebnego na przygotowanie się do seminarium.

Seminarium ma zastosowanie na wszystkich szczeblach szkolenia i ponieważ jest to forma szkolenia przeprowadzana w swobodnej atmosferze wymiany myśli, wypowiedzi słuchaczy w odróżnieniu od repetytorium nie są oceniane.

CWICZENIA GRUPOWE są to ćwiczenia przeprowadzane na tle taktycznym, w czasie których wszyscy szkoleni występują w jednej określonej funkcji charakterystycznej dla przerabianego zagadnienia, wykładowca natomiast ma prawo występować na dowolnym stanowisku /funkcji/. Ćwiczenie grupowe stanowi najbardziej prostą formę szkolenia praktycznego taktyki tyłów wojsk lotniczych, podczas którego szkoleni nabierają nawyków w praktycznym stosowaniu przyswojonych wiadomości teoretycznych jak również ugruntowują w nich nabyte wiadomości teoretyczne podczas wykładu.

Cwiczenie grupowe może być przeprowadzane na mapach, stołach plastycznych lub w terenie.

Cwiczenie grupowe ma na celu:

- rozwijać u szkolonych samodzielność, śmiałość i inicjatywę w rozwiązywaniu zadań taktyki tyłów wojsk lotniczych;
- bardziej głębokie przestudiowanie oddzielnych zagadnień szkoleniowych;
- wyrobić u szkolonych nawyki stosowania teorii w praktyce taktyki tyłów wojsk lotniczych;
- nauczyć szkolonych organizowania, planowania i dowodzenia zaopatrzeniem oddziałów lotniczych;
- wyrobić u szkolonych jeden pogląd w przygotowaniu, organizacji zaopatrzenia działań bojowych w konkretnej sytuacji;
- pokazanie organizacji i metody przeprowadzenia ćwiczenia grupowego;
- sprawdzenie znajomości i umiejętności stosowania teorii w praktyce u szkolonych;
- przygotowanie szkolonych do bardziej skomplikowanych form studiowania taktyki tyłów wojsk lotniczych.

Oprócz wymienionych ćwiczenia grupowe przeprowadzane w terenie mają na celu:

- nauczyć szkolonych organizowania działań oddziałów tyłów wojsk lotniczych w warunkach polowych;
- nauczyć szkolonych organizowania materiałowego i lotniskowo-technicznego zabezpieczenia oddziałów lotniczych;
- nauczyć organizowania obrony i ochrony lotnisk;
- wyrobić nawyki u szkolonych orientowania się w terenie i pracy na mapie.

Ćwiczenia grupowe w terenie pozwalają uczyć słuchaczy praktycznego prowadzenia rekonesansu lotnisk, rozmieszczenia na nim oddziału tyłów wojsk lotniczych, organizowania obrony lotnisk itd.

W rezultacie przeprowadzenia ćwiczenia grupowego szkoleni osiągną do pewnego stopnia nawyki w dowodzeniu i organizowaniu zabezpieczenia działań oddziałów lotniczych.

TRENING SZTABOWY jest to forma zajęcia przeprowadzana na tle taktycznym i w krótkim czasie. Podczas treningu sztabowego przerabia się określoną ilość zagadnień. Udział w nim biorą tylko oficerowie i szefowie służb przeprowadzający

est od szczebla sztabu btl wzwyż. Przy tym uczestnicy tego rodzaju szkolenia wykonują czynności na swoich etatowych stanowiskach.

Celem treningów sztabowych jest:

- doskonalenie znajomości i trening oficerów sztabu oddziałów i organów tyłów wojsk lotniczych w oddzielnych zagadnieniach pracy sztabów;
- sprawdzenie stopnia opanowania znajomości przez oficerów oddzielnych zagadnień pracy sztabu;
- studiowanie i praktyczne zastosowanie zasad regulaminowych, zarządzeń u przepisów;
- doskonalenie oficerów sztabu w prawidłowym planowaniu zabezpieczenia działań bojowych oddziałów lotniczych.

Treningi sztabowe z zasady nie powinny zajmować więcej jak 2 - 3 godziny i mają szerokie zastosowanie w oddziałach i organach tyłów wojsk lotniczych.

Treningi sztabowe mogą być organizowane dla przerobienia takich zagadnień, które nie będą przerabiane podczas ćwiczeń grupowych.

SZKOLENIE TAKTYCZNO-BOJOWE jest to forma praktycznego szkolenia personelu tyłów wojsk lotniczych. Szkolenie to charakteryzuje się tym, że personel biorący udział w nim może spotykać się z realnym przeciwnikiem. Przeciwnik w tym wypadku może być pozorowany przez wydzieloną grupę żołnierzy /np. w szkoleniu na temat "Obrona lotniska polowego" / albo stwarza się fikcyjnego przeciwnika /rolę spełnia w tym wypadku rozjemca/.

Szkolenie taktyczno bojowe w oddziałach tyłów lotniczych może być przeprowadzane, niezależnie od działalności oddziałów lotniczych jak również w powiązaniu z praktycznym zabezpieczeniem lotów pułku lotniczego. W tym wypadku w oddziale tyłów lotniczych równolegle z tyłowym zabezpieczeniem lotów organizuje się szkolenie taktyczno-bojowe obejmując jako element działalności btl, np. przygotowanie do opuszczenia na nowe lotnisko grupy rozpoznania lub osłótki zapatrzenia itp.

Ta forma szkolenia ma na celu przyzwyczajenie szkolenych do pracy i działań w warunkach zbliżonych do rzeczywistych /w czasie działań bojowych/. Przy tym szkolenie taktyczno-bojowe w oddziałach tyłów lotniczych przeprowadzane jest

po uprzednim opanowaniu przez szkolonych teoretycznych wiadomości z taktyki tyłów lotniczych i w pewnym stopniu utrwalonych ćwiczeniami praktycznymi /np. treningi sztabowe/. Tak więc po przeprowadzeniu szkolenia taktyczno-bojowego /o różnej tematyce/ można dopiero przystąpić do szkolenia wykorzystując wyższą formę nauczania jaką jest lotniczo-taktyczne ćwiczenie. Należy dodać, że w odróżnieniu od lotniczo-taktycznego ćwiczenia, w którym biorą udział dowódcy i sztaby oddziałów i organów tyłowych wojsk lotniczych a także ich pozostały personel, w szkoleniu taktyczno-bojowym dowódca i sztab jest organizatorem, kierownikiem i nauczycielem, który winien stworzyć odpowiednie warunki i nauczyć szkolony personel podejmowania i praktycznego wykonywania decyzji w wyniku zaistnienia różnorodnej sytuacji.

CWICZENIE NA MAPACH. Ćwiczenie na mapach to wyższa i bardziej doskonała forma praktycznego szkolenia taktyki tyłów wojsk lotniczych. Jest to szkolenie przeprowadzane na tle operacyjno-taktycznym, na którym każdy uczestnik ćwiczenia wykonuje czynności na jednym stanowisku w przeciągu całego ćwiczenia. Takie ćwiczenie przeprowadzane jest w sztabach oddziałów i organów tyłów wojsk lotniczych.

Tę formę szkolenia stosuje się wtedy dopiero kiedy szkoleni posiadają opanowany odpowiedni zasób teoretycznych wiadomości z taktyki tyłów wojsk lotniczych, a także na ćwiczeniach grupowych w dostatecznej mierze została opanowana samodzielność szkolonych w pracy na różnych stanowiskach funkcyjnych. Poprzez tę formę szkolenia uzyskujemy przygotowanie szkolonych do praktycznych ćwiczeń podczas LTC.

Ćwiczenia na mapach mogą być przeprowadzane z zastosowaniem środków łączności lub bez. Bezwzględnie, że lepszy efekt uzyskać można przy zastosowaniu środków łączności.

Przeznaczeniem ćwiczenia na mapach jest:

- trenowanie i doskonalenie umiejętności szkolonych w wykonywaniu swoich funkcyjnych obowiązków w czasie organizacji, planowania i zabezpieczenia działań bojowych oddziałów i związków lotniczych;
- trenowanie oficerów sztabów w sporządzaniu dokumentów związanych z zabezpieczeniem działań bojowych oddziałów i związków lotniczych;

- wpojenie szkolonym nawyków dowódczych;
- koordynowanie pracy sztabu i służb;
- sprawdzenie prawidłowości przyjmowania decyzji u szkolonych;
- sprawdzenie umiejętności wykorzystania sił i środków;
- pokazać metodę przeprowadzenia ćwiczenia na mapach i w terenie.

W zależności od przeznaczenia, celów szkoleniowych, składu i ilości szkolonych, ćwiczenia na mapach mogą być:

- dowódzo-sztabowe ćwiczenia na mapach;
- jednostronne;
- jednoszczeblowe i wieloszczeblowe;

Dowódzo-sztabowe ćwiczenie ma na celu trenować i doskonalić dowódców oddziałów tyłów wojsk lotniczych i ich sztabów w zabezpieczeniu działań bojowych lotnictwa, перебазowania, opracowania potrzebnych dokumentów na przebazowanie, materiałowo-techniczne zabezpieczenie i dokumentacja dowozu środków materiałowych.

Jednostronne ćwiczenie przedstawia sobą ćwiczenie, w którym udział bierze jedna strona, natomiast dane o przeciwniku, sąsiadach itd. podaje kierownik szkolenia w formie wprowadzeń.

Jednoszczeblowe ćwiczenie jest to ćwiczenie, w którym udział bierze tylko jeden szczebel dowództwa i sztabu /np. dowódca btl i jego sztab/.

Wieloszczeblowe ćwiczenie jest to takie ćwiczenie, w którym udział biorą dwa i więcej szczebli dowództwa i sztabów /np. dowódca i sztab btl - oddział ZLT DL itp./.

ĆWICZENIE SZKIELETOWE jest to takie ćwiczenie, w którym biorą udział dowódca i ich sztab, reszta część sztabów i także kierowniczy personel oddziałów i organów tyłów wojsk lotniczych. Przy tym ćwiczeniu to przeprowadzane jest w terenie z wykorzystaniem środków łączności t.j. w konkretnych warunkach terenowych, pogody, pory roku i doby, tylko bez udziału wojsk.

Ćwiczenie szkieletowe jest wyższą formą szkolenia taktyczno-operacyjnego poszczególnych dowództw i sztabów organów tyłowych wojsk lotniczych. Przewaga ćwiczenia szkieletowego nad ćwiczeniami na mapach czy ćwiczeniami grupowymi przejawia się w tym, że przeprowadzane jest w faktycznych

warunkach terenowych, co daje wierniejszy obraz pracy przy prowadzeniu tyłowego zabezpieczenia działań bojowych lotnictwa.

Cwiczenie szkieletowe ma na celu wyrabianie u szkolenych nawyków organizacji i prowadzenia działalności związanych z ciągłym i terminowym zabezpieczeniem działań bojowych oddziałów i związków lotniczych w różnych warunkach oraz zgranie pracy poszczególnych sztabów oddziałów i organów tyłów wojsk lotniczych w terenie, a także zgranie ich pracy ze sztabami oddziałów i związków lotniczych. W niektórych wypadkach celem ćwiczenia szkieletowego może być wprowadzenie nowo wypracowanych teoretycznych zasad tyłowego zabezpieczenia działań bojowych lotnictwa lub systemów dowodzenia tyłami wojsk lotniczych i ich współdziałania.

W ćwiczeniu szkieletowym każdy uczestnik pełni wyznaczoną mu w rozkazie organizacyjnym funkcję przez cały czas trwania tego szkolenia.

Cwiczenie szkieletowe jak już było powiedziane wyżej jest wyższą formą szkolenia taktyczno-operacyjnego dowódców i sztabów tyłów wojsk lotniczych i winno poprzedzać udział tyłów wojsk lotniczych w lotniczo-taktycznych ćwiczeniach. LOTNICZO-TAKTYCZNE CWICZENIA jest to szkolenie prowadzone na tle taktyczno-operacyjnym, w rzeczywistych warunkach pogody, terenu, pory dnia i roku z wylotami obsługiwanych oddziałów i związków lotniczych.

Szkolenie tyłów wojsk lotniczych tą formą, przebiega równolegle ze szkoleniem lotnictwa i polega na praktycznym zabezpieczeniu działań lotnictwa z udziałem wszystkich organów tyłów lotniczych biorących udział w ITC /dowódcy, sztaby i personel kierowniczy/.

Forma ta posiada szerokie zastosowanie w szkoleniu oddziałów i organów tyłów wojsk lotniczych i charakteryzuje się tym, że w przeciągu całego ćwiczenia uczestnicy wykonują swoje obowiązki służbowe na swoich etatowych stanowiskach funkcyjnych, działają tak jak gdyby to miało miejsce w rzeczywistych warunkach bojowych.

Udział tyłów wojsk lotniczych w ITC jako forma szkolenia ma na celu

szkolenia bojowego i gotowość organów tyłowych do zabezpieczenia;

- zakończyć pewien okres szkolenia;
- sprawdzić nowe formy i metody stosowane w celu lepszego zabezpieczenia działań bojowych lotnictwa;
- doskonalić i trenować personel tyłów wojsk lotniczych w warunkach zbliżonych do wojennych;
- wskazać metodę przygotowania, organizacji i przeprowadzenia ćwiczenia.

ZABEZPIECZENIE LOTNICTWA W ĆWICZENIACH Z WOJSKAMI LADOWYMI /manewr/

Zastosowanie lotnictwa w ćwiczeniach wojsk lądowych /manewrach/ ma na celu sprawdzenie stopnia przygotowania lotnictwa oraz faktycznych możliwości jego wykorzystania w działaniach wojsk lądowych a także marynarki wojennej, jeżeli ona bierze udział w ćwiczeniach. W tym wypadku udział lotnictwa sprowadza się do wylotów grup samolotów i pracy sztabów, które mogą występować nie w pełnych składach. Tyły wojsk lotniczych działają w kierunku praktycznego zabezpieczenia grup samolotów biorących udział w manewrach a sztaby organów tyłów lotniczych pracują równolegle ze sztabami oddziałów i związków lotniczych, przy tym mogą również występować nie w pełnym składzie.

Tyłowe zabezpieczenie działalności lotnictwa w manewrach wojsk lądowych i marynarki wojennej a także praca sztabów organów tyłowych lotnictwa w tym kierunku jest najwyższą formą szkolenia oddziałów i organów tyłów wojsk lotniczych i w zasadzie polega na tym samym co i przy LTC, z tym że oprócz lotnictwa biorą udział również inne rodzaje wojsk. Ta forma szkolenia posiada identyczne cele jak przy zabezpieczeniu szkolenia w formie LTC.

Omówione wyżej formy studiowania taktyki tyłów wojsk lotniczych nie wyczerpują wszystkich form szkolenia oddziałów i organów tyłów wojsk lotniczych a także słuchaczy akademii.

Pozostały jeszcze dwie formy szkolenia t.j. kolokwia i egzaminy. Omówimy je oddzielnie ponieważ ich charakter, przebieg i cele różnią się od form już omówionych.

PISANIE PRAC INDYWIDUALNYCH jest to forma szkolenia taktyki tyłów wojsk lotniczych mająca na celu: wyrobienie u słuchaczy nawyków przy opracowywaniu dokumentów i przyswojenia znajomości opracowywania tych dokumentów, wyrobienie nawyków pracy samodzielnej, wyrobienie umiejętności posługiwania się literaturą i jej wykorzystywaniem.

Forma ta jednocześnie pozwala określić stopień wyfo-
bienia samodzielności, przejawów inicjatywy i twórczego analizo-
wania stojących do opracowania zagadnień.

KOLOKWIA są to formy szkolenia dające możliwość sprawdzenia
stopnia opanowania prześtudiowanych już materiałów przez
słuchaczy, umiejętności logicznego powiązania zagadnień za-
wartych w cyklu przerabianych wykładów, ćwiczeń grupowych,
seminarium i uzyskanych w czasie samodzielnej pracy.

Kolokwia mają na celu:

- sprawdzenie stopnia opanowania treści pewnego cyklu
przedmiotu /np. blt, tyły AL/;
- sprawdzenie wyrobienia u słuchaczy nawyków krótkie-
go, logicznego, przejrzystego referowania omawia-
nego zagadnienia oraz umiejętności wykazania swoich
wiadomości.

W wypadku kiedy przerabiany jest nie zasadniczy przedmiot
kolokwium może być traktowane jako egzamin lub przygotowanie
do egzaminu w wypadku jeżeli przedmiot jest zasadniczy.

Wszystkie kolokwia winny być oceniane według zasady cztero-
stopniowej oceny.

EGZAMINY posiadają te same zadania i cele co i kolokwia
z tą różnicą, że egzamin jest jakby zamknięciem, podsumowa-
niem i ocenieniem stopnia opanowania materiałów przerobio-
nych w procesie szkolenia słuchaczy. Przy tym egzaminy ocenia
się według istniejących zasad czterostopniowej oceny.

Egzamin jest wyższą formą przy pomocy której spraw-
dza się stopień opanowania materiałów, osiągniętego w rezul-
tacie stosowania różnych form nauczania.

Zakończenie.

W zakończeniu należy zaznaczyć, że katedra zabez-
pieczenia lotniczego naszej akademii ma na celu dać słucha-
czom teoretyczne i metodyczne podstawy do samodzielnego
i systematycznego studiowania taktyki tyłów wojsk lotniczych
w powiązaniu z innymi dyscyplinami. Przebieg szkolenia tak-
tyki tyłów wojsk lotniczych nie może być w żadnym wypadku
traktowany jako skończonej jakości recepta stosowania metod
w zabezpieczeniu działań bojowych oddziałów lotniczych.

Z uwagi na to, że taktyka w ogóle a za tym i taktyka tyłów wojsk lotniczych jest trudną nauką, studiowanie jej winno się odbywać systematycznie przy jednorazowym stosowaniu możliwie wszystkich metod i form szkolenia.

OPRACOWAŁ:
WYKŁADOWCA TAKTYKI TYŁOW
WOJSK LOTNICZYCH

kpt. dypl. BEDEŁEK

Odbito w 30 egz.

Egz. nr 1-30 Bibl. Tajna
Wyk. Bedełek - kpt. dypl.
Druk. ZU
Nr ks. 2985/WW